Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 31. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 15-го ЛЮТОГО 1957. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 15, 1957. No. 31. VOL. LXIV.

СЕНАТСЬКІ КОМІСІЇ ЗМІНЮЮТЬ ПРОЄКТ ПЛЯНУ АЙЗЕНГАВЕРА

Вашингтон. — Сенатська комісія закордонних взаємин, як теж сенатська комісія збройних сил, розглянувши запропонований президентом Айзенгавером плян в справі протидіяння комуністичній агресії на Середньому Сході, вирішили обмежити уповноваження Президента щодо висилки американських збройних сил на Середній Схід, змінюючи дотичне місце в проєкті уряду в тому напрямі, що не Президент є уповноважений висилати у випадку конечности збройні сили ЗДА на Середній Схід, але, що „ЗДА є готові вжити своїх збройних сил для допомоги кожній нації чи групі, які звернуться за поміччю проти збройної агресії з боку комуністичних чи контрольованих комуністами держав." Президент мав би вирішувати тільки актуальність і конечність такої допомоги.

Змінену в такому напрямку резолюцію прийняли обидві сенатські комісії 20 голосами проти 8 і вона перейшла вже на розгляд Сенату в четвер 14 лютого і голосування над нею відбудеться мабуть в понеділок найближчого тижня. За резолюцією в сенатських комісіях заявилося 13 републіканських сенаторів і 7 демократичних і проти резолюції голосувало вісім демократичних сенаторів. Незважаючи на зроблені зміни в урядовому проєкті середньосхідного пляну, сенатори заявляють, що вони не обмежують в нічому Президента. Президент Айзенгавер і державний секретар Джан Фостер Доллес, ознайомившися з резолюцією сенатських комісій, висловили своє задоволення з того, що сенатські комісії прийняли середньосхідній плян уряду в основному, а щодо сформулування дотичної резолюції, то обидва і президент і державний секретар застерегли собі ще час до надуми і до висловлення своєї думки в цій справі.

Вся різниця між текстом запропонованим Президентом і текстом прийнятим сенатськими комісіями є в словах „Президент є уповноважений вжити збройних сил" і „З'єдинені Держави Америки є готові вжити збройних сил".

ПЕРША УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА МИТРОПОЛІЯ В ВІЛЬНОМУ СВІТІ СТАЛА ДІЙСНІСТЮ

ВЕЛИЧАВА ІНСТАЛЯЦІЯ МИТРОПОЛИТА КИР МАКСИМА ГЕРМАНЮКА У ВІННІПЕГУ.

Вінніпеґ. (ЯР). — П'ятьма буллами Папи Пія XII переорганізовано в Канаді українську католицьку Церкву в окрему церковну провінцію з трьома епархіями на чолі з Митрополитом Вінніпезьким Кир Максимом Германюком. Офіційна ерекція нової церковної провінції й першої в вільному світі українсько - католицької митрополії відбулася в Вінніпезі дня 12-го лютого в катедральному храмі св. Володимира й Ольги при вщерть виповненій церковними й світськими достойниками й масою мірян церкви. Між церковними архипастирями був (уперше в Вінніпезі взагалі) Апостольський делеґат з Оттави, Архиєпископ Джованні Паніко, Архиєпископ Іван Бучко з Риму, Єпископи Ю. Букатко з Крижевців (Югославія), Єпископ Кир Амвросій Сенишин із Стемфорду, ЗДА, канадські єпископи Кир Ніл Саварин з Едмонтону, й Кир Андрей Роборецький із Саскатуну й Кир Ізидор Борецький з Торонта й ін. Разом було 26 архиєпископів і понад 200 священиків. Між світськими достойниками були приявні заст. губернатора Манітоби Д. МкДермот, представник федерального уряду в Оттаві міністер Стюарт Гарсон, сенатор В. Вал з дружиною, делеґати крайових і місцевих українських установ на чолі з членами Президії КУК адв. А. Аремовичем, інж. В. Коссаром і ред. І. Г. Сирником, представники університетських і наукових кругів на чолі з проф Яр. Рудницьким та ін. Акт церемонії почався в год. 4-й процесійним походом архиєпископів, єпископів, монсіньйорів і священиків. Після цього відчитано папські булли в українській і латинській мовах і з черги Апостольський Делеґат відпровадив Митрополита-Номіната на престіл, вручивши йому митрополичі інсиґнації. В зворушливій церемонії священики Вінніпезької Митрополії підходили до новоінстальованого Митрополита, цілуючи ручний хрест, перстень і омофор на правому рамені. Глибоку змістом промову в англійській мові виголосив Апостольський Делеґат Паніко. Після того новий Митрополит відправив архиєрейську Службу Божу в асисті о. прелата д-ра В. Кушніра, Високопреосв. о. В. М. Маланчука, віце-провінціяла Чина Редемптористів, о. В. Шевчука від ЧСВВ, та о. канцлера Хомина з Торонта. Святкову промову виголосив Кир Ніл Саварин з Едмонтону. Увечорі відбувся в готелі Роял Александра бенкет, у якому взяли участь високі церковні й світські достойники. Проводив бенкетом сен. В. Вал з Оттави.

ЗДА голосуватимуть за розглядом совєтських наклепів

Об'єднані Нації. — З'єдинені Держави голосуватимуть за совєтським внеском, щоби Генеральна Асамблея розглянула здогадні американські „агресивні дії" на Середньому Сході, які „становлять загрозу для миру і безпеки". Йдучи по лінії американського становища, інші держави також голосуватимуть „за" або стримаються. Головна Комісія, яка вирішує, яку справу поставити на денний порядок Генеральної Асамблеї, мала зійтись у четвер 14 ц. м. Таким чином ця справа повинна бути дебатована ще в цьому місяці, бо Генеральна Асамблея, яка мала вже розійтись 15 лютого, радитиме найдалі до 23-го ц. м. Вона може зійтись згодом на кожний заклик її президента, сіямського князя Ван Вайтаякона. Совєтська скарга проти ЗДА, зголошена до Об'єднаних Націй у формі меморандуму, — втримана у тоні, відомому з найгірших днів „холодної війни" з часів Сталіна. Совєти причепились в даному випадку до пляну нової політики Америки на Середньому Сході, відомої, як „доктрина Айзенгавера". Лаючись на „агресивну й імперіялістичну" американську політику, Совєти — за загальним переконанням членів Об'єднаних Націй — хочуть своєю скаргою відвернути увагу світу від неполагодженої ще на терені Об'єднаних Націй проблеми Мадярщини та водночас посилити пропаганду на арабському терені, що вони, Совєти, є єдиними „оборонцями" миру і безпеки на Середньому Сході.

АНГЛІЯ ЗМІНЮЄ ПЛЯНИ ВІЙСЬКОВОЇ ОБОРОНИ

Лондон. — Негайна ревізія дотеперішніх плянів військової оборони Англії потрібна тому, що настає той час, „в якому англійські острови будуть відкриті для атаки керованими ракетами". Таке заявив в англійській палаті громад англійський міністер оборони Дункан Сандіс. У своїй промові, вдержаній у дуже поважному тоні, він пояснив, що совєтська воєнна продукція і совєтська стратегія очевидячки наставлені тепер на розбудову далекосяжних керованих ракет із атомовим стрільном. У такій ситуації, мовляв, треба зревідувати дотеперішні пляни, базовані на давніх „звичайних" родах зброї. „Існують всі причини припускати — заявив Сандіс — що Совєти розвинули поширену версію німецької ракети V-2, що її ввів у бойові дії Гітлер у 1944 році. Ті ракети зможуть досягнути Англію з баз, збудованих на теренах, що їх контролюють Совєти. Ці ракети, які матимуть тепер атомове стрільно, піднімаються на висоту 100 миль у стратосферу і летять із швидкістю 5.000 миль на годину" Сандіс дав зрозуміти, що покищо нема способу, як охоронитись від такої небезпеки, тільки потішав послів заввагою, що до цього часу кожна нововинайдена зброя викликувала охоронний протизасіб. Сандіс заявив, що Англія надалі не зможе нести більшого тягару, зв'язаного з її участю в НАТО, як на це дозволяє її економічна спроможність і що тому треба буде піддати ревізії стан англійських збройних сил на европейському континенті. Сандіс дуже похвально й оптимістично висловився про вислідн своїх недавніх відвідин в Америці. Рішено, мовляв, разом з американськими дослідниками далі працювати над удосконаленням існуючих і винаходом нових родів зброї. Сандіс підкреслив, що Англія сама продукує атомову зброю, в яку вивіновано англійське летунство, та що в короткому часі буде готова англійська воднева зброя. Проте Сандіс перестеріг парлямент проти дуже великого обнижування військового бюджету. У предложеному бюджеті передбачено для оборони 1,600.000.000 фунтів, себто $4,800,000.000. В одноденній дебаті англійського парляменту над справами оборони Англії відкинено внесок соціялістичної опозиції, що висловлював догану для заходів уряду в цій ділянці, 302 голосами проти 243, отже більшістю 59 голосів.

„Росіяни розуміють тільки мову сили" — каже Труман

Маямі Біч, Флорида. — Колишній президент Геррі С. Труман промовляв на прийнятті Об'єднаного Жидівського Комітету і сказав, що змагання республіканського уряду до збалянсованого бюджету може спричинити смертельну небезпеку для цієї країни — занедбання її оборони. Труман заявив, що „росіяни розуміють мову сили, і тому не вільно вдоволятися їхніми усмішками, чемними словами ані обіцянками приязни". Не треба жаліти видатків на оборону країни, бо вона важливіша від збалянсованого бюджету. „Ціна за відповідну й певну оборону є дуже висока, але ж це ціна волі", — казав Труман. Під час цих непевних часів мусимо втримувати наші оборонні сили на високому рівні і мусимо бути певні того, що ведемо перед в ділянці атомової зброї. Бюджет стоїть на другому місці, бо якби ми програли війну, то не було б жадного бюджету.

Стассен зрезиґнує в 1958 році і кандидуватиме на губернатора Пенсилвенії

Вашингтон. — Окремий асистент президента Айзенгавера в справах роззброєння Гаролд Е. Стассен заявив Президентові, що на початку 1958 року зрезиґнує з свого становища, бо хоче кандидувати на губернатора стейту Пенсилвенії. Айзенгавер погодився з тією пропозицією Стассена і просив його, щоб ще цього року працював на своєму пості в Об'єднаних Націях, які обговорюють справу роззброєння. Вибори губернатора Пенсилвенії відбудуться в листопаді 1958. Теперішній демократичний губернатор того стейту Дж. М. Лідер не може вже більше кандидувати згідно із стейтовою конституцією. Але в політичних колах думають, що шанси Стассена здобути губернаторство, є дуже малі, бо після виступів проти віцепрезидента Ричарда М. Ніксона, він втратив популярність між республіканцями. Стассен почав свою політичну кар'єру в 1940 році, пізніше був губернатором Міннесоти і президентом Пенсилвенійського університету. Він безуспішно кандидував на президента в роках 1944, 1948 і 1952, а минулого року висував на віце-президента губернатора Массачусетс Крістіяна А. Гертера.

17 міністрів фінансів радять над економікою Европи

Париж. — Від останнього вівтірка йде в Парижі конференція 17-х західньо-европейських міністрів фінансів над тіснішим взаємним пов'язанням господарств отих країн. Сер Дейвід Іклесс, президент Британської Торговельної Ради, виступив із палкою пропозицією концепції створення „вільного торговельного обширу" для всіх 17-х західніх країн, і то вже від 1 липня цього року.. Ця вільна торгівля означала б скасування митних бар'єр для всіх промислових виробів, але збереження їх для хліборобських продуктів, особливо харчів. Ця пропозиція виринула паралельно з існуючими вже переговорами про скасування митних бар'єр взагалі для всього імпорту-експорту між шести західньо-европейськими континентальними державами, приналежними до Стальновугільної Спільноти. Фахівці обмірковують в деталях різниці, які існували б між країнами, приналежними до митної унії, і тими, що належали б до обширу вільної торгівці. Найпалкішими речниками одностайного західньо-европейського торговельного обширу є німці і бельгійці, дармащо західньо-німецький міністер господарських справ д-р Людвіґ Ергард застеріґся, що ці концепції не означають творення „третьої сили", незалежної від СССР і ЗДА ані европейсько-континентального ізоляціонізму. Ці наради мають величезне господарсько-політичне значення.

Єгипет відкинув плян Доллеса

Каїро. — Єгипетський уряд оприлюднив своє рішуче неґативне становище до проєкту, що його зголосив державний секретар Джан Фостер Доллес, як спонукати Ізраїль, щоб він відкликав свої війська з т. зв. смуги Гази і побережжя затоки Акаби. За тим проєктом ЗДА зобов'язувались ґарантувати Ізраїлеві свободу користування водами затоки Акаби й Червоного моря та обіцювали вжити свого впливу на терені Об'єднаних Націй, щоб у смузі Гази розташовано відділи „міжнародної поліції", яка не допустила б до перетворення того обширу назад у випадову базу єгипетських партизанських відділів проти Ізраїлю. Речник єгипетського уряду Кадер Гатем заявив, що ця американська пропозиція очевидячки задовольняє тільки ізраїльські вимоги та не бере під увагу природних прав палестинських арабів до своєї батьківщини. Єгипет рішуче заперечив, наче б із смуги Гази будь-коли атаковано Ізраїль. Щодо затоки Акаби, то це — заявив речник Єгипту — єгипетські територіяльні води, якими Єгипет має право розпоряджатись за своєю волею. — Це неґативне становище Єгипту знову ускладнило ситуацію, бо у Вашинґтоні і в колах Об'єднаних Націй сподівалися, що Ізраїль, у відповідь на пропозицію Доллеса, погодиться на відкликання своїх військ і таким чином ця складна справа буде розв'язана, без потреби голосувати над нею знову в Об'єднаних Націях.

Домагаються більшої федеральної допомоги на будову шкіл

Вашингтон. — Представники Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій і Американців для Демократичної Акції зізнавали в Підкомісії Виховання в Палаті Репрезентантів і домагалися, щоб збільшити федеральну допомогу стейтам на будову шкіл. Досі в цій справі в Конґресі є два законопроєкти — один през. Айзенгавера, згідно з яким пропонується федеральну допомогу в сумі 1,300,-000,000 долярів впродовж найближчих чотирьох років, і другий проєкт демократів, який хоче видати на будову шкіл 3,600,000,000 дол. впродовж найближчих шести років. Від робітництва зізнавав Андрю Дж. Біміллер, який заявив, що обидва проєкти недостатні, бо навіть згідно з демократичним внеском можна б було збудувати тільки 15.000 клясових приміщень кожного року а це є замало. Від Американців для Демократичної Акції зізнавав Едвард Д. Голлендер, який назвав урядовий законопроєкт „центово-голодовим внеском", і пропонував видавати на школи по одному більйонові річно впродовж принаймні найближчих шістьох років.

Стейт Джорджія домагається суду над 6-ма суддями Найвищого Суду ЗДА

Атланта, Джорджія. — Заступник губернатора стейту Джорджія Марвіна Гріффіна зголосив до стейтової леґіслятури внесок про те, щоб судити головного суддю Ірла Воррена та 5-ох суддів Найвищого Суду ЗДА за „великі злочини і провини". Після 24-ох годин від зголошення тієї резолюції в канцелярії леґіслятури її внесуть як формальний внесок до Стейтової Палати Репрезентантів, де над нею відбудеться дебата і голосування. Резолюція згадує, крім Воррена, ще таких суддів: Гюго Блека, Тома Кларко, Фелікса Франкфуртера, Вільяма О. Даґлеса і Стенлі Ф. Ріда. Суддів Даґлеса і Блека оскаржується в тому, що вони приймали нагороди від комуністичного фронту і підривних організацій. Суддя Франкфуртер, згідно з цією резолюцією, є членом Товариства для Поступу Кольорових Народів, а це товариство, нібито, підтримує „організації комуністичного фронту". Судді Блек, Воррен, Рід і Франкфуртер „присвоїли собі владу, яка приналежить стейтовим леґіслятурам, і тому за те їх треба судово покарати. Одночасно закликається „сусідні братські стейти", щоб також домагались „віддання під суд за державні злочини" згаданих суддів Найвищого Суду ЗДА. Демократичний конґресмен із Джорджії Е. Л. Форрестер заявив в Вашинґтоні, що він розгляне цю резолюцію свого стейту, як тільки її дістане.

Італійським соціялістам грозить новий розлам

Рим. — Коли в останньому дні однотижневого конґресу італійської партії лівих соціялістів, який відбувався у Венеції, себто в минулу неділю, здавалося, що цей конґрес закінчиться повною перемогою партійного лідера, П'єтро Ненні, як прихильника з'єдинення двох соціялістичних партій Італії, то вночі з неділі на понеділок і в двох наступних днях ситуація змінилася і дуже скомплікувалась. Вправді велика більшість з-посеред 637-х делеґатів конґресу висловились за резолюцією, що її зголосив Ненні, про змагання до з'єдинення двох партій на базі зірвання союзу лівих соціялістів із комуністами, проте в понеділковому тайному голосуванні вибрано такий 81-членний центральний комітет партії, в якому тільки одна третина членів — це рішучі прихильники Ненні і його політики. Ненні, поставлений перед доконаний факт, що він буде залежний від центрального комітету партії, який в кожній хвилині може здискредитувати його, зголосив зречення з головства в партії. Тому новий центральний комітет скликано на надзвичайне засідання, щоб охоронити партію від хаосу, та ще й безпосередньо після партійного конґресу. У зв'язку з цими подіями, голова право-соціялістичної партії, віце-прем'єр Джузеппе Сараґат, який переговорював був з Ненні про можливості з'єдинення обох відламів партії, оприлюднив в соціялістичній пресі різку статтю проти Ненні і цілої ліво-соціялістичної партії, закинувши Ненні, що він несе тепер наслідки своєї „безпринципної" поведінки, яка спершу штовхнула партію на послуги комуністам, а тепер не дозволила йому одверто ствердити на партійному конґресі, що минула партійна політика була погана і треба з нею основно зірвати.

Ґомулка проти „лівих" і „правих" у польській компартії

Варшава. — У партійному комунікаті „З'єдиненої робітничої", а насправді комуністичної партії Польщі, в якій генеральним секретарем, отже фактично диктатором у державі є Владислав Гомулка, появилась інструкція, щоб в усіх місцевих партійних клітинах „справляти помилки" „ревізіоністів" і „консерватистів". Під „ревізіоністами" розуміють у Польщі польських „титоїстів", прихильників ліберального курсу, що йде до щораз більшої демократизації країни, а в теорії домагаються „ревізії" дотеперішніх вірувань в навчання Маркса-Леніна й інших комуністичних божків. „Консерватистами" називають делікатно „сталіністів", які є не тільки за ортодоксійними комуністичними методами правління, але й сліпим підпорядкуванням Москві. Гомулка заатакував „ревізіоністів", закинувши їм брак партійної досципліни й намагання нагинати політику влади, особливо в ідеологічній та хліборобській ділянках до своїх ліберальних тез, — а „консерватистам" закинув саботування останніх польських виборів і підтримування антисемітизму.

Англія і Йорданія погодились щодо зірвання союзу

Амман. — Англія і Йорданія погодились в минулий вівторок 12 ц. м. розв'язати існуючий між ними від 1948 року військово-політичний союз, який запевняв був Англії військову базу під столицею Йорданії Амманом, а Йорданії фінансову допомогу від Англії по 30 мільйонів долярів річно. Ліквідація англійського військового летовища має прийти між 1-им березня і 1-им квітня ц. р. В детальних переговорах мають ще визначити спосіб евакуювання англійських військових складів. Зрештою, вже від якого року, коли 2 березня 1956 р. король Гуссейн звільнив генерала Глобба з командування Арабським Леґіоном, який був йорданською державною армією, Англія почала помалу ліквідувати свою тамошню базу, на якій тепер залишилось всього 2.000 англійських військовиків і цивільних. Йорданія дістала приречення від Єгипту, Сирії і Савді Арабії, що вони платитимуть їй щорічно згадану субвенцію, якщо буде розв'язаний йордансько-англійський союз. 23 лютого ц. р. має відбутись новий з'їзд в Каїро з участю єгипетського президента Гамаля Нассера, йорданського короля Гуссейна, сирійського президента Шукрі ель-Куватлі й савді-арабського короля Савда. Теперішні переговори між Йорданією і Англією ведуться між йорданським прем'єром Сулейманом Набульсі й англійським амбасадором Чарлсом Вилсоном. Йорданія підкреслює, що розв'язання союзу з Англією не порушує дальших „приязних і згідливих" взаємин з Англією, Англія ж заявила, що вона не накидається з союзами тим, хто собі цього не бажає.

ЗДА стараються збільшити експорт до 20-ох країн

Вашинґтон. — Державний департамент повідомляє, що він старається про те, щоб 20 держав обмежили ті загострення, які тепер існують в справі торгівлі з доляровими країнами. В червні цього року відбудуться розмови в Вашинґтоні з представниками Швеції, Данії, Італії, Голляндії, Норвеґії, Греції, Австрії, Західньої Німеччини та Франції. В жовтні ц. р. подібні розмови відбудуться з представниками Туреччини, Фінляндії, Бразилії, Австралії, Південної Африки, Еспанії, Англії, Цейльону, Пакістану, Нової Зеляндії та Федерації Родезії і Нясалянду. Деякі европейські держави вже злібералізували свої торговельні взаємини із ЗДА. Під час майбутніх розмов мають виснити, як би то можна ще більше поширити торгівлю тих держав із країнами долярової системи. ЗДА не будуть вживати жадного натиску, якщо виявиться, що деякі країни не зможуть більше імпортувати з цієї країни.

В АМЕРИЦІ

● **Команда американської армії** вислала трьох лікарів-фахівців до Савді Арабії, що мають лікувати частинно спаралізованого принца Машгура. До Савді Арабії відлетіли підполковник д-р Анєло Ф. Мастельоне, ляйтенант Говард А. Еппелбай - терапевт і Адрю Мецел — ортопедист.

● **Панна Керолін Алсон** з Шикаго в грудні 1955 року купила за 1 доляра старий образ із намальованими чотирма негритянськими хлопцями, які їдять кавуни. Коли вона віднесла цей образ для чищення, виявилося, що автор його — славний маляр Вінслов Гомер. Тепер цей образ продають на ліцитації, встановивши початкову ціну — 10,000 долярів.

● **Підкомісія** для досліджування Протиамериканських Дій Палати Репрезентантів веде слідство в справі комуністичної діяльности в Ню Орлінсі, Луїзіяна, бо це місто стало в ЗДА „головним портом", до якого прибувають комуністичні аґенти.

● **У вівторок** 12-го лютого президент Айзенгавер, який перебуває на відпочинку в Томасвілі, Джорджія, вперше грав у ґольфа з професійним грачем Джаном Волтером. Президент грав у теплому светері, який закривав йому шию, бо злегка перестудився ще під час інавґурації. Президент Айзенгавер виграв одного доляра у своїх партнерів, пополудні Айзенгавер і його господар, секретар скарбу, М. Гомфрі, полювали і застрелили по 7 перепелиць.

● **Лікар д-р Пітер А. Олсон** і його дружина три дні мусіли сидіти в засипаному снігом авті на гірському шляху в стейті Колорадо. Хоч вони не мали харчів і весь цей час перебули в голоді, нічого злого їм не сталося. Але їхня донька, студентка лежить тепер в шпиталі.

● **Федерація** Власниць Паїв фірми Консолідейтед Едісон Компані внесла прохання до комісара поліції в Ню Йорку призначити їй нагороду за викриття „божевільного бомбиста" Джорджа П. Метескі, якої не хоче домагатися Аліс Дж. Келлі, що знайшла в паперах фірми листи Метескі і таким чином допомогла поліції заарештувати злочинця.

● **Секретар армії** Вілбер Брокер заявив, що влітку 1958 року 70 відсотків протилетунських батальйонів користуватимуться керованими стрільнами „ніке". Вже тепер узброєні цими стрільнами протилетунські батальйони охороняють всі важливіші пункти країни проти можливого ворожого налету.

● **До Нешвіллу**, Теннесі, прибуло на мотоциклах 200 осіб, які домагаються скасувати спільні школи для білих і негритянських дітей. 100 вояків Крайової Ґвардії охороняли палац губернатора та залі засідань Конґресу, до яких на ґалерію ввійшли демонстранти.

У СВІТІ

● **Імре Надь**, який, після вибуху революції на Мадярщині, від 24 жовтня до 4 листопада мин. року був прем'єром, мабуть, стане перед комуністичним судом. Заявив це Кароль Кісс, колишній комуно - мадярський міністер закордонних справ і все ще член екзекутиви мадярської компартії, в інтерв'ю, що його передано через чеське радіо. Надь перебуває під поліційною сторожею в Сінай у Румунії, вивезений туди 23 листопада, коли він і його товариші повірили були комуністичному слову і залишили юґославську амбасаду в Будапешті.

● **В Індії 24 ц. м.** почнуться парляментарні вибори, які триватимуть 19 днів. Право голосування мають 190 мільйонів індійців. Комуністи не виступатимуть з окремими списками, а голосуватимуть за найприхильніших їм кандидатів з різних партій. Їх тактика в Індії — просякати в різні партії і розкладати їх зсередини.

● **У Лондоні** поковзнувся і зламав ногу 17-річний „Винстон", кінь улюбленець короля Юрія VI. На цьому коні королева Єлисавета II приймала всі дефіляди й паради. „Винстон", байдужий на вуличний рух, на гарматні стріли й людські голоси, — стояв під час таких церемоній непорушно, як вкопаний. Його мусіли застрелити. Він був формально власністю поліційного департаменту.

● **У Будапешті** наприкінці минулого тижня вперше появився червоний прапор на пам'ятнику в честь совєтської армії, що його большевики побудували, прийшовши на Мадярщину. Від часу, коли вибухла антикомуністична революція в жовтні минулого року, всі червоні прапори, за вийнятком амбасади СССР, зникли.

● **На Кипрі** сталася минулої суботи чергова трагедія: молодий грецький революціонер-терорист, їдучи ровером на передмісті столиці острова, Нікозії, кинув бомбу на авто з англійськими вояками. Бомба не поцілила і покотилась під будинок, біля якого бавились діти. Один 9-річний хлопчина згинув на місці, а другого відвезли з важко пораненою ногою до шпиталю. Атентатчик утік.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„РЕАБІЛІТАЦІЯ" ДЕПОРТОВАНИХ НАРОДІВ

Не цілий рік тому, у секретній промові, виголошеній на 20-му з'їзді комуністичної партії СССР, Нікіта Хрущов торкнувся справи ославлених совєтських масових депортацій, скидаючи всю вину за них на... Сталіна. „Потворними були, — говорив тоді Хрущов, — акти, що їх заініціював Сталін... Сказане стосується цілих націй, масово депортованих з місць їхнього довговікового поселення... Ці депортаційні акти не були подиктовані якимись військовими вимогами чи причинами".

Загально схарактеризувавши цими словами совєтську депортаційну політику у воєнні і післявоєнні роки, Хрущов подав такі факти: „...наприкінці 1943 року... вирішено і виконано постанову про депортування всіх карачаївців із земель, на яких вони жили. В той самий час наприкінці грудня 1943 року така сама доля спіткала все без вийнятку населення Калмицької Автономної Республіки. У березні 1944 року депортовано всіх чеченців та інгушів і зліквідовано Чечено-Інгушську Автономну Республіку. В квітні 1944 року зліквідовано всіх балкарців на віддаленій від Кабардинсько-Балкарської Автономної Республіки території, а саму республіку перейменовано на Кабардинську Автономну Республіку." Вираховуючи всі ці депортовані і на ділі зліквідовані не тільки територіяльно, але й фізично народи, Хрущов додав із сарказмом, що „українці уникнули цієї долі тільки тому, що їх було забагато і не було місця, куди б можна було їх всіх депортувати".

Вираховуючи всі згадані вище народи, Хрущов не згадав ані ліквідації надволжанських німців, частинно винищених і частинно депортованих після вибуху німецько-совєтської війни, ані кримських татар, що їх Совєти, після відвоювання Криму від німців, здебільша повистрілювали а решту в 1945 році депортували на Сибір. Не згадав Хрущов і про те, що були депортовані мільйонові групи українців, литовців, естонців, латвійців.

Єдиним конкретним наслідком ревеляцій Хрущова про сталінські депортації було те, що депортованим етнічним групам, як повідомляла совєтська преса, дозволено видавати... книжки їхніми рідними мовами. Поза тим усе залишалося б по-старому, депортовані дальше вигибали.

Треба було майже цілого року, щоб совєтські самодержці рішилися на дальший конкретний крок у справі „виправлення" осуджених ними самими „помилок" з депортацією безневинних народів. Досить спізнену спробу в цьому напрямі зробив Верховний Совєт, затвердивши 11 лютого на своїй сесії секретний декрет президії цього Совєту з дня 9 січня ц. р. про реабілітацію депортованих народів і про повернення їх на займані ними до часу виселення і тепер заселені вже московськими колоністами землі.

Згідно із затвердженим декретом, вирішено дозволити п'ятьом депортованим національним групам вернутися на їхні колишні землі і водночас із цим реактивовано їхні автономні (в межах РСФСР) республіки, чи пак області. Декрет стосується тільки балкарців, чеченців, інгушів, калмиків і карачаївців. У зв'язку з цим має бути реактивована Калмицька Автономна ССР (розташована на північно-західньому узбережжі Каспійського моря), Кабардино-Балкарська Автономна ССР (після депортації балкарців існувала тільки Кабардинська Автономна ССР), Чечено-Інгушська Автономна Республіка (була зліквідована цілком і перейменована в Ґрозненську область), а карачаївці будуть включені до Карачаївсько-Черкеської Автономної Области. За статистикою 1936 року, перед другою світовою війною було балкарців — 42.666 осіб, чеченців — 407.690, інгушів — 92.074, калмиків — 134.327 і карачаївців — 75.737. Скільки населення нараховують ці народи тепер — ні декрет, ні совєтські джерела не подають.

У декреті Верховного Совєту, так само як рік тому в промові Хрущова, ні словом не згадано надволжанських німців, кримських татар, мільйони депортованих українців, білорусів, литвинів та інших балтійських народів.

Наприкінці „милостивого" декрету є ще характеристичне ствердження, що повернення балкарців, калмиків і карачаївців буде завершене щойно в 1958 році, а повернення чеченців і інгушів, „тому, що їх є... більше", — аж в 1960 році. Останнє підкреслює тільки всю облудність совєтського декрету, бо ж відомою річчю є, що саме останні народи — інгуші і чеченці — найменше витривалі на кліматичні умовини примусового життя у призначених їм совєтськими самодержцями „віддалених територіях" Сибіру. За три роки їх кількість зменшиться напевно до половини.

Тому декрет Верховного Совєту СССР про реабілітацію депортованих народів належить до тієї самої категорії, що й совєтські заходи в справі „реабілітації"... розстріляних українських письменників і діячів.

В ОБОРОНІ ВЕЛИКОГО БЮДЖЕТУ

Майже всі економісти та численні політики твердять, що бюджет на 1958 рік, запропонований президентом Айзенгавером Конґресові — завеликий. Завеликим вважає навіть секретар скарбу Джордж М. Гомфрі, який публічно домагався, щоб Конґрес зменшив його, бо, мовляв, завеликі бюджети — це небезпека для національної економіки та віщун господарської депресії. Те саме становище займає і колишній президент Герберт Гувер, що, як голова держави, був свідком подібного явища в ділянці федеральних видатків наприкінці двадцятих років і мусів пережити жахливу економічну депресію під час своєї президентури (1928-1932).

Але серед зіграного хору противників великого бюджету різким дисонансом виріжнюється голос колишнього голови Ради Президентських Економічних Дорадників і теперішнього президента Конференції в справах Економічного Поступу — економіста й правника Ліона Ґ. Кайзерлінґа, надрукований в журналі „Ню Йорк Таймсу". Він твердить, що запропонований урядом федеральний бюджет — замалий, а не завеликий.

Своє твердження Кайзерлінґ доводить таким способом. Запропонований на 1958 рік у висоті 71,800,000,000 долярів бюджет, — це тільки 16 відсотків всієї крайової продукції, передбаченої на той самий час. За гроші з цього бюджету треба втримувати освіту в країні, розвивати природні ресурси, розбудовувати оборону країни та давати економічну допомогу закордонним союзникам.

Що важливіше — запитує Кайзерлінґ — чи купувати кожного року кілька мільйонів нових авт, чи виграти великий змаг, до якого змушують нас комуністи, і на який вони витрачають далеко більше в порівнянні з нами, бо на це дозволяє їм тоталітарний режим.

Кайзерлінґ твердить, що висоту федерального бюджету треба порівнувати з висотою національної продукції. Збільшується число членів родини, то й голова її мусить збільшувати видатки на її утримання. Підвищується число населення ЗДА, підвищується життьова його стопа, зростає загроза від комунізму — мусять зростати й державні видатки.

Коли з цього боку дивитися на запроєктований Президентом бюджет, то побачимо, що він зовсім не є завеликий. Національна продукція ЗДА в 1956 році становила 412 більйонів долярів. Найбільша позиція у видатках в федеральному бюджеті призначена на оборону країни. В першому році урядуяання Айзенгавера ця сума становила 14.1 відсотка всієї національної продукції, в 1957 році — 9,6 відсотка, а в 1958 році становитиме тільки 9.7 відсотка.

На розвиток природних ресурсів країни в роках 1947-1953 видано 0.34 відсотка крайової продукції, а в роках 1954-1957 видано вже тільки 0.28 відсотка. Видатки на допомогу шкільництву дещо зросли, але це дуже мала сума, бо в давніших роках становила вона лише 0.04 відсотка, а в роках 1954-1957 виносить 0.08 відсотка. Те саме відноситься й до інших видатків.

Внаслідок повищих стверджень бюджет на 1958-ий рік — це тільки частина того, що треба видати на потреби оборони країни і на дальше підвищення її життьової стопи. Видатки на інші цілі, як оборона країни, виносять тепер тільки 6.4 відсотка крайової продукції, в роках 1953-1957 становили 6.6 відсотка, а в роках 1947-1953 — пересічно по 8.8 відсотка річно. Увесь федеральний бюджет становитиме 16.1 відсотка національної продукції, а в 1953 році становив 20.8 відсотка.

Кайзерлінґ твердить, що уряд ЗДА не хоче висувати найважливіших справ на перше місце. Він, тобто уряд, вважає, що економіка країни не дозволяє більших федеральних видатків, бо тоді постала б інфляція й депресія. Кайзерлінґ заявляє, що зовсім немає причини до того страху.

Є два роди інфляції. Одна така, яка була під час другої світової війни і частинно під час війни в Кореї. Тоді збільшувалися ціни на товари, бо запотребування перевищувало продукцію. Під час теперішньої так званої інфляції запотребування на товари менше від продукції. В роках 1947-1953 крайова економіка збільшувалася річно на 4.7 відсотка, в роках 1953-1956 — на 2.6 відсотка, але в 1956 році той зріст становив тільки 2.5 відсотка. Однак, треба пам'ятати про те, що наш ріст впродовж попередніх 40 років становив річно по три відсотки. Тому не сміємо зменшувати продукції, але, навпаки, мусимо її збільшувати.

Ми мусимо продукувати не тільки для себе, але й для майбутнього, бо Совєти почали швидким темпом збільшувати свою продукцію, і за 20 або 30 років можуть нас випередити в деяких галузях промисловости.

Кайзерлінґ пропонує складати федеральний бюджет під таким кутом зору: 1. Використовувати всі продукційні можливості країни. 2. Достосовувати висоту бюджету до нашої крайової продукції. 3. Ставити оборону країни та деякі внутрішні справи на перше місце в федеральному бюджеті. 4. Фінансову політику вести так, щоб продукції збільшуванням дисконта від позичок у федеральних банках не припиняти, а збільшувати. 5. Ми не сміємо й тепер користуватися готовими „кліше" в економічній політиці, бо наше майбутнє, наша воля і воля всього світу залежать від нашого розуму та нашого рішення використати всі наші економічні ресурси, щоб затримати наше провідне становище в світі.

Але голос Кайзерлінґа є голосом „вопіющого во пустині", бо навіть прихильники президента Айзенгавера заявляють, що його проєкт бюджету мусить бути значно зменшений, головним чином для того, щоб припинити інфляційні тенденції в економіці країни.

НЕПОМІТНІ ВІДВІДИНИ ВЕЛИКОГО ЗНАЧЕННЯ

У вівторок 12 лютого прилетів до З'єдинених Держав ще один закордонний гість, — цим разом людина, що не займає ні в якій країні ніякого становища в державній гієрархії і тому, за правилами дипломатичного протоколу, не знаходить після свого приїзду до Ню Йорку й Вашингтону того прийняття, що ним користуються чужі монархи, президенти, прем'єри чи навіть міністри. Проте, з приїздом д-ра Еріха Олленгауера зв'язана безпосередньо найважливіша проблема післявоєнного міжнародного світу: проблема об'єднання Німеччини, а властиво — ліквідації тієї аномалії, якою є існуюча вже 12 років у Середній Европі провізорія, безперервне джерело політичного напруження і воєнної загрози.

Д-р Еріх Олленгауер є головою соціял-демократичної партії у Західній Німеччині, як наступник великого свого попередника, Курта Шумахера, що помер шість років тому. Як лідер найбільшої в Західній Німеччині опозиційної партії, яка змагається за першенство з теперішньою керівною Християнсько-Демократичною партією, він став би канцлером Німецької Федеративної Республіки, якби у парляментарних виборах у вересні цього року його партія здобула перемогу. Але це не була б тільки персональна зміна. Бо з іменами Конрада Аденауера, що займає пост канцлера безперервно від 15 вересня 1949 року, і Еріха Олленгауера зв'язані дві різні, цілком окремішні концепції, як повинна виглядати стабілізація відносин у післявоєнній Европі і яка в ній роля Німеччини. При всіх велетенських заслугах Конрада Аденауера для німецького народу, при всіх його просто чудодійних успіхах, які запевнили йому місце у всесвітній історії, як дійсно великого державного мужа, він має на своєму політичному конті одну велику невдачу: йому не вдалося перевести об'єднання німецьких земель. А таке вже у людській вдачі, що добро сприймається, як щось ніби самозрозуміле й природне і тому його не пам'ятають, зате зло мулить душу і псує кров. Аденауер підніс 50 мільйонів німців на просторі 153.200 кв. миль з упадку, відбудував економіку Німеччини до рівня вищого від передвоєнного, здобув пошану і признання для німців та їхньої країни в широкому світі, знову ввів Німеччину в коло вільних держав на базі рівної з рівними, знову приєднав Зарщину до Німеччини, замирив Німеччину з усіми її західніми воєнними ворогами, зокрема з відвічним ворогом Францією, високо встановив престиж німецької тугости і здібности. Проте, як стверджують всі закордонні обсерватори і як твердять голоси німецької преси, тепер, на восьмому році урядування, Конрад Аденауер, в очах німців є тим „дер Альте", якого глибоко шанують і люблять, але шанси його політичної партії і його дальшого правління впали так низько, як ніколи раніше.

І Курт Шумахер і Еріх Олленгауер знаменито вміли грати на патріотичному сантименті німців. Короткозора політика західніх альянтів у Потсдамському договорі, що поділив Німеччину на чотири зони, і пізніша політика впертого защеплювання німцям „пацифістичного" духа, були водою на млин соціялістичній агітації. Соціялісти були відразу проти приналежности Західньої Німеччини до західнього військово-політичного бльоку НАТО, вони були проти відновлювання власної реґулярної армії, були проти системи примусової рекрутації до військової служби. Але вони також перетягали струну в пропаґуванні невтралізму Німеччини, як найкращого засобу для об'єднання німецьких земель, і тому здобули собі в опінії Заходу, особливо ж в американській опінії марку протизахідньої партії яка, прийшовши в Німеччині до влади, промостила б шлях комуністичній владі. І тому державний секретар Дж. Ф. Доллес, безпосередньо перед останніми парляментарними виборами в Західній Німеччині, які відбулись 6 вересня 1953 року, заявив був, що коли б у виборах виграли німецькі соціял-демократи, то це було б „катастрофою" для Німеччини і всього вільного світу. Хоч соціялісти обурювались тоді, що це було ніби втручанням у внутрішні справи Німеччини і що саме та підтримка збоку ЗДА вказувала на те, що Аденауер є „слугою Заходу, а не німецького народу", проте нема сумніву, що така заява Доллеса мала вплив на вибори. Вони дали тоді міжпартійній коаліції Аденауера 306 місць на всіх 487 мандатів у західньо-німецькому Бундестаґу (нижчій палаті парляменту).

Ціль приїзду Олленгауера полягає в тому, щоб: 1) переконати американські державні чинники, що його партія не є антизахідня, 2) щоб представити їм свій погляд на проблему об'єднання Німеччини та взагалі на теперішню ситуацію в Европі, і 3) щоб у висліді тих розмов спонукати американські державні чинники зберігати повну невтральність у відношенні до вересневих виборів в Німеччині і не дискредитували соціялістів, як небезпечну для вільного світу силу. Конкретно, німецькі соціялісти запевняють, що вони, прийшовши до влади, не поставили б Заходу перед доконаний факт, не вели б сепаратних переговорів з Москвою проти волі Заходу, не вирікалися б не тільки духово-культурних та економічних, але й політичних тісних зв'язків із Заходом. Зате вони признають, що вони, за Паризькими протоколами з 23 жовтня 1954 року, просили б піддати ревізії приналежність Німеччини до НАТО. Вони скасували б також примусову військову службу, зберігши надалі армію на базі добровільної служби. Вони пропонують пов'язати справу об'єднання Німеччини з панєвропейською системою безпеки, яку ґарантували б однаково як З'єдинені Держави, так і Совєтський Союз. Ця система безпеки створювала б від Балтику по Адріятик „невтральну смугу", до якої належала б і вся об'єднана Німеччина. Самостійність і територіяльну непорушність Німеччини ґарантували б теж спільно Америка і СССР. Німецькі соціялісти сподіваються, що за ціну такого зневтралізування Німеччини большевики погодяться на її об'єднання. Аденауер, а недавно виразно теперішній міністер закордонних справ д-р Гайнріх фон Брентано, вважають таку концепцію соціялістів за наївну фантазію. Вони переконані, що єдиною ціною, за яку Москва в нинішній конфіґурації сил погодилася б на зречення з такої першорядної військово-політичної бази, як є нею східньо-німецький сателіт, було б зречення німців з своєї демократичної системи, з своєї волі та здеґрадування себе до ролі нового сателіта. Коли Олленгауер твердить, що події в Польщі й на Мадярщині виявили слабість Москви і створили добру базу, щоб виторгувати від них об'єднання Німеччини за ціну всеєвропейської системи безпеки, то Аденауер, навпаки твердить, що саме польські події піднесли в очах Москви вартість східньо-німецького, вірного Москві сателіта, як забороли проти польського повстання; а на Мадярщині, мовляв, Москва виявила ще раз свою брутальність і рішення зберегти всіми засобами всі свої післявоєнні військово-політичні надбання.

В короткому часі після відвідин Олленгауера в З'єдинених Державах приїдуть сюди президент Німецької Федеративної Республіки проф. Теодор Гойс у товаристві міністра Брентано, а крім нього заповідають окремі відвідини старого Аденауера. Таким чином в найближчих місяцях вирішиться, чи американська політика має триматись дотеперішніх шляхів у справі об'єднання Німеччини, чи вступити на інші — і на які саме.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВИЯСНЕННЯ В СПРАВІ УНРади

В статті Спектатора, що її помістила „Свобода" з 25 січня 1957 р. під заголовком „Перед 4-ою Сесією УНРади", є чимало неправдивих тверджень, що їх вважаємо необхідним спростувати і вияснити.

1. Як тільки приїхав до Мюнхену в жовтні 1956 р. п. Президент УНР д-р Степан Витвицький, Виконавчий Орган УНРади склав заяву про свою димісію, щоб дати змогу покликати новий Виконавчий Орган на ширшій політичній базі.

Президент УНР димісію прийняв і доручив цьому ВО „продовжувати технічно виконувати обов'язки до сформування нового Виконавчого Органу.". З наведеного виходить, що фракції УНДО, УРДП й УСП, які складали дотеперішній ВО, дали повну змогу всім іншим фракціям, а в першу чергу тим, які перебували в опозиції (ОУН і УНДС), негайно приступити до творення нового ВО ще перед скликанням IV Сесії УНРади, бо, як відомо, Виконавчий Орган покликає Президент УНР на підставі домовлення фракцій про його склад. Але фракції УНДС і ОУН відмовилися брати участь у творенні нового ВО і заявили, що вони можуть взяти участь у його творенні тільки на сесії УНРади. Слід ще раз підкреслити, що творення ВО ніяк не зв'язане з сесією УНРади. ВО мусить постійно діяти як перед сесією, так і під час сесії та після її відбуття.

Тому не відповідає дійсності твердження в статті Спектатора, немовбито Президент УНР заявив, що „перед скликанням Сесії нема практичних можливостей сформувати новий Виконавчий Орган, який все одно перед Сесією мусів би формально податися до димісії." Навпаки, Президент УНР закликав фракції УНРади створити новий ВО ще перед сесією, адже не сесія його творить, а покликає Президент УРН на підставі догоди фракцій УНРади.

2. Незгідне з дійсністю є твердження Спектатора, немовбито Виконавчий Орган і Президія УНРади „вже довший час фактично не діють, бо, — як висловлюється Спектатор, Президія УНР не має голови, а ВО не має прем'єра, який перебуває в Парижі..." Фактично є так, що функції голови УНРади виконують заступники, а голову ВО — його заступник. Ці обидва органи весь час діяли і діють, доказом чого є їхня діяльність, загальновідома українському громадянству. Виступи ВО і його робота на внутрішньому й зовнішньому відтинках мали прихильну оцінку Президента УНР і Президії УНРади, до складу якої входять і представники опозиції. Ці органи ДЦ УНР контролюють діяльність ВО і беруть до відома його звіти, про що свідчать протоколи засідань.

3. Невірним є твердження Спектатора, немовбито „УНДО й УСП представляють неначе консервативну течію, яка ставиться неохоче до всяких засадничих змін є вважає, що самого існування УНР до деякої міри вже вистачає для того, щоб репрезентувати визвольну політику." Загально бо відомо, що УНДО й УСП спільно з представниками УРДП провадили й репрезентували саме активну політику ДЦ УНР впродовж останніх трьох років, а інші їх поборювали, про що знає український загал.

4. Твердження Спектатора, що немовбито проф. Є. Гловінський „зрікся" заступати уступившого голову УНРади, не відповідає дійсності, бо одним із заступників голови УНРади проф. Є. Гловінський був і лишився, від цієї функції він ніколи не зрікався, а на виконуючого обов'язки голови УНРади його Президія УНРади не обирала.

5. Вважаємо, що Спектатор не мав підстави й жадної причини повідомляти загал і передчасно обмірковувати на сторінках преси справу перенесення ДЦ УНР до ЗДА, бо це питання компетентними органами УНР ніяк не вирішене, а так, як його подає Спектатор, воно дійсно може „створити непотрібні тертя" й справжні непорозуміння та ніяк не прислужиться українській визвольній справі.

6. Неправдою є й твердження Спектатора, що немовбито фракції УРДП, УСП й УНДО, які „за час кризи брали активну участь в практичній роботі ВО, не збиралися поступитися іншим...", бо згадані фракції багато разів пропонували опозиційним фракціям повернутися до ВО й навіть перебрати функції голови ВО, але опозиційні фракції відмовлялися від співпраці. Коли приїхав Президент УНР на терен Німеччини, то представники трьох фракцій УРДП, УСП і УНДО відразу подалися до димісії і тим максимально задовольнили домагання опозиційних фракцій, але це не спонукало їх негайно приступити до творення нового ВО, до чого закликав усі фракції УНРади Президент УНР. Коли на засіданнях предст. фракцій УНРади було запропоноване лідерові УНДС взяти на себе функцію голови Виконавчого Органу й відразу приступити до творення нового ВО, то він відмовився, а поставив вимогу, щоб задовольнити вимоги ОУН, включно з поверненням інж. О. Бойдуника на пост голови УНРади.

С. Довгаль
Мюнхен. М. Хробак

Д-р М. Дудра

З ЛОНДОНУ ДО КАПРІ

(З відвідин Европи)

(5)

Між численними тисячами туристів і прочан, які з'їхались цього року на Різдво до Риму, були і ми. Згідно з нашим первісним пляном подорожі по Европі і Близькому Сході, на час Різдва мали ми бути в Святій Землі, зокрема у Вифлеємі. Та коли міжнародне напруження поплутало наші пляни, тоді ми змінили маршрут так, щоб у цей час бути саме в Римі. Таким чином, хоч ми й не були на місці, де народився Христос, але все ж таки мали змогу бачити Христові ясла, і при тому одержали благословення Христового Намісника.

До Риму приїхали ми за кілька днів перед Різдвом. Думали, що застанемо його таким освітленим та прикрашеним різдвяними ялинками і святочними гірляндами, як це буває в Ню Йорку, Вашингтоні та інших містах Америки вже задовго перед самим Різдвом. Та під цим оглядом дещо розчарувалися. В Римі, як взагалі в Італії, майже немає зовнішніх святочних декорацій ні перед Різдвом, ні на саме Різдво. Ялинки і вертепи виставляють тут щойно на Святий Вечір, і то тільки в хатах та по церквах, а не назовні. На цілий Рим знайшли ми дві-три ялинки, з того мабуть найкращу перед американською амбасадою. Вона пишалась тут ще довго по Святах, подібно, як в неапполітанській затоці пишались святочні прикраси на кораблях американської воєнної фльоти, яка причалила сюди в зв'язку з напруженням на Близькому Сході.

Приходить Святий Вечір. Вже й перша зоря з'являється на небі, але крамниці відчинені, бо ж римляни мусять робити закупи. Вони відчинені і на другий день аж до полудня. Опівночі тільки в деяких церквах Риму відбуваються відправи, між ними в базиліці Санта Марія Маджоре, де коло головного престолу переховуються ясла, в яких народився Христос. Святіший Отець не бере участи у цих публічних відправах. Він уже старенький, а при тому кілька років недомагає на здоров'ї, хоч це не перешкоджає працювати йому до пізньої ночі. По полудні Він проголошує через ватиканське радіо своє Пастирське Послання, а опівночі править Різдвяну Службу Божу у своїй приватній каплиці.

На Різдво відбуваються величаві відправи в базиліці св. Петра, при Христових яслах в базиліці Санта Марія Маджоре, в Лятеранському Соборі, де під головним престолом знаходиться стіл, при якому відправляв св. Петро, та над мощами св. Апостола Павла в Соборі св. Павла. Відвідуємо ці чотири базиліки і нам в голові крутиться від тієї монументальности, багатства та краси, які знаходимо тут. Стверджуємо, що цей, подібний до візантійського, стиль з чудовими мозаїками, незрівняної краси мальовилами в світлих кольорах та соняшністю, далеко кращий, як темні ґотицькі катедри північної Европи.

А вже церква св. Петра ніколи не матиме рівної собі щодо величини, багатства та краси. Написи на мармурових плитах підлоги вздовж проходу до головного престола, при якому, подібно, як при головних престолах трьох інших базилік, може відправляти тільки сам Папа, вказують, що навіть найбільші катедри світу далеко менші як церква св. Петра. Бічні каплиці св. Петра — це церкви самі по собі. В одній з них, у вівтарі, стоїть склянна домовина з тлінними останками Папи Пія X, недавно проголошеного святим. Чудовий мармуровий саркофаг попереднього Папи Пія XI знаходиться в підземеллях св. Петра, в розкопах церкви св. Константина, першої базиліки, збудованої на місці, де мав знаходитися гріб св. Петра. Тут теж, навпроти каплиці св. Климентія, за вівтарем якої знаходиться гріб св. Петра та з якої кожного четверга розносяться на хвилях етеру звуки т. зв. Ватиканської Служби Божої, збудована капличка, де має спочивати Папа Пій XII.

Кульмінаційний момент приходить в саме полудне на перший день Різдва. В цей час Святіший Отець має благословити прочан та всіх вірних. Вже задовго перед дванадцятою годиною на просторій площі св. Петра, оточеній монументальною колонадою, збираються маси народу з усіх-усюд. Приходять одинцем і групами з усіх закутків землі, білі, чорні та жовті, світські і духовні, старі і молоді, здорові й немічні. В цей день зібралось їх тут понад 100.000.

Очі всіх звернені на горішній поверх Ватиканської палати, звідки має благословити Святіший Отець. Нарешті годинники на вежах Риму починають вибивати дванадцяту годину. Точно в той момент поволі відчиняється вікно в папських апартаментах і в ньому появляється біла, висока, струнка постать Папи Пія XII. Народ захоплений. Площу св. Петра виповнюють оклики „віва Папа" та звуки автомобільних сирен. Люди простягають руки вгору і вимахують капелюхами та хусточками. Святіший Отець теж простягає свої руки до прочан, неначе хоче всіх їх пригорнути до свого батьківського серця. І ось через меґафони розлягається сильний, дзвінкий голос Вселенського Архиєрея, який передає „урбі ет орбі" Пастирське Благословення. Народ стає на коліна і схиляє голови. На хвилину площа св. Петра завмирає. Та тільки на хвилину, бо ось кінчаться останні слова Найвищого Пастиря, народ піднімається — і знову оклики, гудіння авт та автобусів і цим разом звуки дзвонів св. Петра. Це справді незабутня хвилина. Та ще хвилина і вона кінчиться. Вікно поволі замикається і постать Пія XII зникає.

До особливостей Риму під час Різдвяних Свят належить і те, що від полудня до 6-ої години вечора на перший день свят перестають діяти середники публічної комунікації. Але їх частинно заступають приватні автобуси, і ми все ж таки маємо змогу поїхати на один з горбів поза Римом, звідки перед глядачем простягається у всій своїй красі панорама Вічного міста. Над усім домінує копула св. Петра. За нею зноситься горбок Дженікольо, на якому розпинали стрімголов св. Апостола Петра, а ось там Квіринал, а ще дальше Капітоль, Палятин і решта „сімох горбів Риму".

На другий день Різдва Святіший Отець знову показується публічно, цим разом на папській авдієнції у великій Троновій Залі над входом до церкви св. Петра. Авдієнція має відбутись о 12-ій годині вполудне, але більшість публіки приходить по вступні картки і до залі на дві-три години раніше. Та час сходить скоро на оглядини залі та різномовної й різнокольорової публіки. Деякі групи час від часу співають або, вправляючись на привітання Святішого Отця, хором скандують „віва Папа". За п'ять хвилин перед дванадцятою заля освітлюється і папський шеф протоколу заповідає, що за кілька хвилин з'явиться Їх Святість.

ВЖЕ ОСІНЬ ХОДИТЬ...

Вже осінь ходить у моїм селі,
Озимини з'явились перші сходи,
І перші краплі впали на городи
Із хмар холодних у вечірній млі.

Десь полетіли в небі журавлі,
Покинувши і землю рідну й води;
Осінньої злякавшись прохолоди,
Тепла шукають на чужій землі.

Морози прийдуть,
прийде хуртовина,
Земля засне під ковдрою снігів.
Я грітиму її любов'ю сина,

Гарячим серцем вкрию од вітрів!
Я не шукав тепла, ані спокою,
Я був завжди, Вкраїно, із тобою!

ГРИГОРІЙ КРИВДА

Проф. д-р Осип Андрушків

ПІОНЕР УКРАЇНСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СТИСЛИХ НАУК

(2)

Далі йдуть математичні праці з різних ділянок: „Причинок до поділу рівнань другого степеня" — Збірник т. 2, „Клясифікація математичних наук", — Збірник т. 2, „Метова геометрія в геометричній оптиці після теорії Ф. Кляйна", „Гільберта основи геометрії", „Математика теоретична і практична — погляди Ф. Кляйна" — в Збірнику т. 8/2, „Відношення" метричної геометрії до метової" — Збірник т. 9, „Обчислення деяких тригонометричних інтегралів", „До теорії інтегральних рівнань" — Збірник тт. 18-19, „До теорії евольвент" — Зб. т. 21, „Кривина евольвенти" — Зб. т. 23-24, „Спіраля логаритмічна" — Зб. т. 27, по французьки, „Різничкове рівнання модулової еліптичної функції" — Зб. т. 28, „Евольвента цісоїди" Збірник т. 31.

Із фізики: „Електромагнетична теорія світла Максвелла" — Зб. т. 2, Кліматичні відносини Тернополя" — Зб. т. 4/2. „Теорія перстенів Сатурна" — Зб. т. 7/2. Обидві праці з фізики появились також у німецькій мові.

Далі йдуть його підставові праці із української термінології: математика — Зб. т. 7/2, фізика — Зап. т. 11 і Зб. т. 7/2, хемія — Зб. т. 9.

Підручники: Алгебра для вищої гімназії, Фізика для вищої гімназії — були дуже цінені студентами львівських шкіл, не лише середніх, але і вищих.

Із популярних розвідок згадаємо: Кілька слів про метагеометрію та геометрію загальну, Деякі практичні правила подільности, Проба дев'яткова, Деякі інтересні числа, Інтересні таблиці чисел, Твердження Чева, Чисельна льотерія і її математична мораль, Як заступити чисельну льотерію, Дещо про симетрію Е. Маха, Інший світ або четвертий вимір, Етер космічний, Про поступи фізики, Основні одиниці в фізиці, Матерія і її переміни, Вартість математики й інші. Розвідки ці поміщені переважно в часописах „Учитель", „Наша Школа" і „Економіст", в роках 1903-1912. Крім цього переклав покійний коло 12 книжок та розвідок із французької і німецької мови з ділянки фізики.

В своїй статті з нагоди вище згаданого 30-літнього ювілею проф. д-р Микола Чайківський вичисляє ще інші різного роду розвідки, промови, некрологи, критики і бібліографічні огляди. Це не є ще всі праці покійного, бо відомо, що він публікував свої праці також у португальських і полуднево - американських наукових журналах. На жаль не повелося їх віднайти. Можливо також, що покійний писав і по 1940 році.

Покійний був членом таких наукових математичних товариств: Ціркольо матіматіко ді Палермо, Дойче математікер ферайнігунг і Сосієте математік де Франс. Крім цього був сталим співробітником Ревю семестріель де публікасіон математік в Амстердамі, де реферував математичні роботи, що появлялись в українській мові.

Покійний був редактором 32 томів Збірника Математично-природописно-лікарської Секції НТШ і 28 випусків „Зіцунґсберіхте" цієї ж секції у німецькій мові. Продовженням останніх є видавані на еміґрації в англійській, французькій і німецькій мовах Просідінгс оф ди Секшен оф математікс, нечерел саєнсис енд медисин. Був він також кількома наворотами головою НТШ.

На науковій кар'єрі покійного заважили політичні умовини, в яких приходиться жити українському народові. Широко розгорнені крила до лету в молодих літах найбільшої творчої енерґії, підтяті два рази, не піднеслися до тої височини, до якої прямували. Тому і його математичні праці, спочатку широко закрошні, згодом займаються другорядними проблемами і не в'яжуться в якусь цілу систему.

Зате в ділянці термінологічній його праці є підставового піонерського значення. Під його впливом термінологічні публікації Всеукраїнської Академії Наук в Києві в 1926 р. являються спільною роботою Києва і Львова. На жаль прийшлось покійному бачити на схилі свого життя, як шовіністичний русифікаційний курс совєтської політики знехтував ці надбання і дозволяє видавати математичний і хемічний наукові журнали Української Академії Наук лише в російській мові.

Зогляду на переломову ролю, яку відограв проф. д-р Володимир Левицький в українських стислих науках, входить він до українського Пантеону. Завданням Наукового Товариства ім. Шевченка є подбати, щоб пам'ять його звеличати хоч би виданням Збірника, присвяченого йому. Але без поважного мецената наміри ці зреалізувати буде тяжко. Тому кінчаю знов словами передмови до першого тому Збірника з перед 60 років: „Про вагу наук математично - природничих тут розводитися не будем, бо їх вплив на культуру всего людства загально звістний, а лише виражаємо бажанє, щоби Всечесні Родимці зволили віднестися прихильно до нашого діла і після сил підсобляли нашим змаганням і замислам".

(Кінець).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Картерет, Н. Дж.

ВРОЧИСТИЙ АКТ ПЕРЕДАЧІ ПРАПОРА ТА ПІДПИСАННЯ ПРОКЛЯМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ В КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Посадник міста Картерет Едвард Долен підписує проклямацію Українського Дня в присутності української делеґації в складі: (сидять зліва) о. Ярослав Федик, парох місцевої української католицької церкви, посадник Едвард Долен, клерк міста Петро Поточник. Стоять (зліва на право): Осип Гудз, предсідник Українського Народного Союзу, Відділ 209 Св. Михаїла, Василь Хомут, голова СУМА, В. Гнатовський, предсідник 74 Відділу Провидіння, Василь Матлаґа, містоголова Українського Американського Горожанського Клюбу, Мирослав Гидзік, голова Організації Чотирьох Свобід України, Ромця Глущик й Ольга Хомут.

Свято Державности і Соборности

Як інші громади, також і українська громада м. Картерету у стейті Ню Джерзі відзначила урочисто цього року січневі роковини. Ще у грудні минулого року з ініціятиви місцевого відділу ООЧСУ постав організаційний комітет для підготови свята, а згодом створено діловий комітет всіх організацій, очолений о. Ярославом Федиком. На жаль, не всі організації включилися активно, щоб спільно влаштувати свято, та заманіфестувати свою єдність.

Свято складалося з двох частин. Перша частина, зовнішньо-пропаґандивна, мала відбутися в будинку міської управи і друга частина внутрішньо- українська. Комітет поставив собі ціллю придбати український національний прапор і передати його до міської управи та підготовити відповідну програму. Треба зазначити, що весь труд не пішов намарно. Українське громадянство поставилось прихильно і Свято Державности випало як слід. Кілька днів перед заповідженим днем, майор міста Едвард Долен видав проклямацію про встановлення дня 22-го січня Українським Днем.

В заповіджений день 19-го січня і год. 11-тій ранку посадник міста Едвард Долен прийняв членів делеґації, очолюваної о. Ярославом Федиком. Роман Глущик і Ольга Хомут в українських народних одягах передали на гарно вишитій подушці прапор мейорові міста. Під час передачі прапору о. Ярослав Федик виголосив коротку промову по англійськи, та подякував посадникові за його прихильне ставлення до української справи, і висловив бажання, щоб цей прапор повівав що року на майдані в день 22 січня. Приймаючи прапор, посадник подякував делеґації за їхнє старання, та обіцяв, що прапор який він одержав, буде повівати кожного року поруч американського в день 22 січня.

День 22 січня 57 року перейшов для українців в Картерет, Н. Дж. під спеціяльним враженням. Вранці від год. 8-мої на будинку міської управи повівав блакитно - жовтий прапор, який звертав на себе увагу прохожих та пригадував, що тому 39 років такий прапор повівав у серці України у золотоверхому Києві, в дні проголошення Української Народної Республіки.

А в неділю 27-го січня ц. р. о год. 3-тій по полудні у залі Бетлегем Гол відбувся Святочний Бенкет для відзначення Соборности Української Держави. Святочний бенкет почато американським гимном, голова громадського комітету о. Ярослав Федик відкрив свято молитвою та привітав усіх присутніх, посадника міста, його заступника та шістьох радних. Дальший провід над святом перебрав Мирон Гидзік, четвертий універсал в українській мові відчитав Володимир Янів, коротку, але змістовну промову виголосив посадник міста Едвард Долен, який висловив свої симпатії поневоленому народові України, що бореться за свою самостійність. Глибоко обдуманий реферат, переплітаний давнішими й найновішими фактами московської тиранії над українським народом виголосив гість з ГУ ООЧСУ ред. Василь Качмар. Дальшу промову виголосив о. Володимир Білинський з Пасейку.

В мистецькій частині виступив чоловічий хор ООЧСУ з Байону під дириґентурою п. Миколи Кармелюка, який вміло відспівав ряд українських пісень. Атракцією бенкету був виступ танцювальної групи під проводом п. О. Ґензи з Ню Йорку, яка в співучасті з Юним СУМОМ Картерету виконала ряд українських народних танків. В присутності понад трьох соток учасників закінчено Святочний Бенкет відспіванням національного гимну: Ще не вмерла Україна.

Василь Матлаґа.

Дітройт, Міш.

Кредитова Спілка „Самопоміч" доходить до мільйона.

5-ті Річні Загальні Збори, що відбулись 27 січня ц. р. виявили дальший поважний поступ Кредитівки. Стан вкладів збільшився у звітовому році на 320,000 дол. і осягнув на 31 грудня м. р. квоту 853,360. В минулому році видано поверх 700 позичок на майже мільйон долярів (без 60 тисяч). Результат господарювання виявився чистим зиском 26,272. Схвалено дати вкладчикам 3% дивіденди. Вона могла б бути ще вища, якщо б не обезпечення вкладчиків і довжних сум, яке коштувало Кредитову Спілку в минулому році $5,393. Про це була мова на зборах. Рішено втримати далі згадані асекурації, вважаючи це кориснішим для членів, ніж піднесення дивіденди. Після звідомлень: голови Ради Директорів інж. А. М. Мілянича, гол. скарбника д-ра В. Шкудора, голови Кред. Комісії інж. Р. Крохмалюка, схвалено на внесення голови Контр. Комісії мґра В. Рижого абсолюторію уступаючим членам директорії і комісій. Цікаву промову про відношення до кредитових юній в Америці виголосив після дискусій відпоручник Мишиґ. Ліґи Кред. Юній п. Баркер. Вибрано до Ради Директорів пп.: Р. Крохмалюка, О. Кудрика, І. Лотоцького, А. Мілянича і В. Шкудора. В попередньому році були вибрані на 2 роки і залишились далі на рік 1957 пп.: І Білоус, С. Луцький, Г. Малиновський і А. Серафин. — До Кредит. Комісії вибрані пп.: Р. Кордуба, Є. Лятишевський і С. Слюсарчук, а дорадниками пп.: В. Фідюру і В. Гевка. До Контр. Комісії вибрано на членів пп.: І. Іванчука (гол. контр. УНСоюзу) і І. Мургу (З. Мельник залишився, вибраний мин. року на 2 роки), на асистента п. З. Васильковича (І. Козак залишився, вибраний теж м. р. на 2 роки).. До Інф. Комісії ввійшли пп.: В. Гупалівський, М. Кавка і В. Чавс. В разі потреби будуть кооптовані інші члени. — Загальні збори закінчились товариською ґутіркою при каві і чаю. Перед зборами появилось 18-те ч. „Нашого Контакту", органу Кредитовок Дітройту і Шикаґо з рахунковими звітами і коментарями.

В. Н-вич.

Хроніка українського життя

В Канаді

Українці очолють рільниче товариство в Альберті

На недавно відбутих річних Зборах Виллінґтонського Рільничого Товариства, на голову на біжучий рік був вибраний Михайло Капіцький, а його заступників Василь Осташик та Дмитро Карбашевський.

До нової ради директорів увійшли: І. А. Ткачук, пані С. Харук, М. С. Шевчук, пані Ю. Рупташ, пані Н. Порожна, С. С. Шандро, пані Маскалюк, А. Гавреляк, пані В. Осташик і Р. Гюсой.

Звіт з діяльности Товариства за минулий рік подали: Михайло Капіцький та Василь Зазуля. Інспектор окружної рільничої служби, В. Л. Рассмосен, який був головним промовцем на зборах, опісля наділив деяких місцевих фармерів спеціяльними грамотами провінціяльного департаменту рільництва за зразкове ведення своєї господарки. Похвальні грамоти одержали: В. Осташик, М. Капіцький, С. Гуцуляк і Т. Гевко.

В Австралії

П'ятиліття існування української школи в Аделаїді

Місяць листопад в Аделаїді пройшов під знаком відзначення 5-ліття існування української школи, і з огляду на це відбулися три імпрези: Великий Баль 9-го листопада, з участю майже 300 осіб, Великий Шкільний Концерт 18-го листопада і Дитяча Маскова Забава 25-го листопада. Окремої згадки заслуговує Шкільний Концерт, найбільш успішний від усіх десять частих шкільних концертів. Відрізнявся від інших маленькою офіційною частиною, на якій в імені Батьківського Комітету звернено увагу на потребу, завдання і успіхи нашої школи — фортеці українства для наших дітей. Теж прочитано привіти від Управи УГ ПА і Центральної Укр. Шк. Ради в Мельбурні (проф. Натченко). Варто пригадати, що Українська Школа в Аделаїді нараховує понад 250 дітей і має 14 учителів. В центрі міста функціонує 5 кляс і дошкілля, на периферіях ще 2 школи з 4 клясами.

ЗАКЛИК

ДО УЧАСТИ В П'ЯТІЙ ВИСТАВІ ОМУА

П'ята з черги вистава Об'єднання Мистців Українців в Америці (ОМУА) відбудеться в травні 1957 р. Головна Управа ОМУА запрошує до участи всіх членів і не-членів, українських мистців ЗДА та інших країн. Вистава відбудеться в залях Літературно - мистецького Клюбу в Ню Йорку.

Зголошення участи у виставці треба прислати до 1 квітня ц. р., зазначуючи назви, техніку і розмір творів. Самі ж твори повинні бути на місці не пізніше 5 квітня 1957 р. Жюрі виставки збереться в неділю 7-го квітня ц. р. До жюрі запрошено таких мистців: П. Холодного, М. Черешньовського, Л. Кузьму.

Скількість експонатів довільна для всіх учасників, але при великому числі зголошених, з огляду на брак виставової площі, число експонатів може бути обмежене до 5—6 в одного мистця. Тому не слід надсилати більше трьох творів однією технікою виконання.

Члени платять на кошти виставки по 3 доляри, не-члени по 5 долярів, без огляду на скількість експонатів. На випадок неприйняття творів, оплат за експонати не повертають.

Кошти обезпечення, пересилки туди й назад, оплачує сам мистець. Товариство не приймає ніякої відповідальности за шкоди, які постануть під час пересилки. Хто з мистців надсилає картини під склом, повинен заклеїти його плястром, щоб на випадок розбиття не було шкоди. Мистцям з-поза ЗДА треба надсилати картини без рам чи підрамників; звинені в рульон; поштою, без зазначування високої вартости, бо досвід попередніх років показав, що надсилання у іншому стані підлягає високим митним оплатам, яких ОМУА не має змоги платити. Такі експонати треба буде оправляти на місці, тому мистець повинен доплатити в додаток до нормальної виставової оплати.

Одна репродукція в каталозі коштуватиме 5 долярів. Твори для репродукції вибере жюрі виставки з-поміж щокращих тільки. Оплати за репродукцію треба надсилати разом з оплатою за експонати. У випадку коли жюрі не вибере для репродукції твір члена ОМУА, оплата буде передана скарбникові на конто членських внесків; нечленові буде повернена.

Прийом експонатів від мистців метрополітальної округи буде в п'ятницю 5 квітня від 7—10 вечора і в суботу 6 квітня від 10-ої рано до полудня. Картини мусять бути готові до розвішення, тому не повинно бракувати ні гачків, ні дрота. Виставовий комітет зустрічається кожного разу з тими самими труднощами (гачки повинні бути вкручені на висоті одної третьої, а не посередині картини; дріт має бути скорочений, щоб кортина не хилилася вниз).

Всіх членів товариства просять *вирівняти залеглі членські* внески за останні роки, бо управа опинилася зовсім без гроша на покриття найконечніщих видатків. Участь у виставці без плачення членських внесків не є доказом товариської солідарности.

Управа просить всіх українських мистців, які ще досі не подарували свого твору на Допомоговий Фонд ОМУА в цьому році, щоб зробили це тепер при висилці експонатів на виставку. Управа задумує одночасно з виставою, в окремій кімнаті, показати публіці твори мистців, пожертвовані на фонд. Продаж льосів зустрічається з нехіттю з боку публіки, яка хоче бачити наперед, що можна виграти. Льоси в ціні по 25 дол., будуть в продажі на виставці. Поповнення Допомогового Фонду без Вашої жертвенности не стане можливим.

Головна Управа Об'єднання Мистців Українців в Америці

Ukrainian Artist Association in U. S. A.
149 Second Avenue,
New York 3, N. Y.

За Управу: С. Пачовський, секретар.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У ЗДА,

11½ Вест 26 вул., Н. П., повідомляє, що в в суботу 16-го лютого 1957 року о 7-мій год. веч., в приміщенні Академії відбудеться засідання Природничого Відділу, на якому Науковий співробітник Бруклинського Ботанічного саду, п. Л. Вінчестер зробить доповідь на тему „Сучасні ботанічні сади". Доповідь буде ілюстрована.

Керівництво Відділу.

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 32.

	Передплата	Пожертва	Разом
П. Задорецький, Ню Йорк	12.00	2.00	
В. Сибіцький, Понтіяк	4.00	5.00	
О. Бережницький, Боффало	4.00	1.00	
В. Яцуш, Филаделфія	4.00	1.00	
К. Гусак, Гадсон	4.00	1.00	
Р. Познахівський, Торонто	4.00	1.00	
В. Ревюк, Сиракюз	4.00	1.00	
О. Ковалевський, Перт Амбой	4.00	1.00	
С. Папроцький, Ню Йорк	2.00	2.00	
І. Лака, Вестбюрі	2.00	2.00	
М. Савицька, Торонто	2.00	1.00	
Н. Язлюк, Ансонія	1.00	1.00	
І. Матіяшів, Аліквіпа	1.00	1.00	
А. Левкович, Колюмбус	1.00	1.00	
А. Касараба, Ляшін	1.00	1.00	
А. Турчин, Трентон	5.00		
М. Кобрин, Річмонд Гіл	4.00		
П. Романишин, Елмайра	4.00		
Л. Коваль, Гартфорд	4.00		
М. Тицький, Рачестер	4.00		
І. Павук, Діксонвіл	4.00		
Л. Ратич, Ніксон	4.00		
О. Стефанишин, Бруклин	4.00		
Х. Кос, Міннеаполіс	4.00		
Ю. Цибрівський, Ню Гейвен	4.00		
Р. Козар, Гемілтон	4.00		
М. Назар, Нюарк	4.00		
Е. Майковський, Спокане	4.00		
К. Грицина, Торонто	4.00		
І. Копач, Дітройт	2.00		
О. Остапчук, Ст. Пол	2.00		
Я. Петручок, Ст. Пол	2.00		
Е. Писарський, Ст. Пол	2.00		
І. Юрків, Шикаґо	2.00		
Л. Савойка, Нюарк	2.00		
А. Гец, Нюарк	2.00		
І. Мелимука, Дітройт	2.00		
С. Леськів, Нюарк	2.00		
П. Шевченко, Рачестер	2.00		
Л. Ваппа, Рачестер	2.00		
А. Білоус, Вінніпеґ	2.00		
М. Біндас, Гаммонд	1.00		
М. Громяк, Дітройт	1.00		
Т. Вонс, Дедгам	1.00		
А. Борісенко, Мішавака	1.00		
К. Вербоватий, Вествуд	1.00		
В. Модрицький, Гот Спрінґс	1.00		
І. Долгий, Монтреал	1.00		
А. Мельник, Рачестер	1.00		
Т. Стоакес, Нюарк	1.00		
Г. Полозяк, Ґованда	1.00		
П. Гарлов, Асторія	1.00		
С. Тураш, Ріґо Парк		20.00	
Л. Блаґітка, Честер		5.00	
М. Кушніренко, Филаделфія		4.00	
В. Р. Гнатківський, Акрон		4.00	
М. Гук, Ст. Пол		4.00	
М. Коцюрка, Пасейк		4.00	
А. Яворський, Бруклин		4.00	
І. Щудло, Ню Йорк		4.00	
К. Ірза, Торонто		3.00	
М. Ґреґор, Трой		2.00	
Д. Чорний, Дітройт		2.00	
М. Жук, Ню Йорк		2.00	
Д. Липцан, Дітройт		2.00	
В. Закалюжний, Бронкс		2.00	
С. Коляниковський, Монтреал		2.00	
Т. Ковалюк, Ліхбурґ		2.00	
Д. Кузьма, Бруклин		1.00	
В. Смерек, Ґрімсбі		1.00	
П. Евазин, Клівленд		1.00	
Н. Поточняк, Натал		1.00	
І. Дмитрів, Корона		1.00	
М. Боґданович, Ню Йорк		1.00	
А. Горпенюк, Дітройт		1.00	
М. Сарабин, Доваґіяк		1.00	
М. Присташ, Дірборн		1.00	
М. Ґураль, Ейтіфор		1.00	
Т. Скоцеляк, Торонто		1.00	
Г. Ковба, Амгерст		1.00	
П. Горбачук, Вотербюрі		1.00	
Ф. Стахів, Гемілтон		1.00	
С. Стихар, „		1.00	
М. Шеремета „		1.00	
Разом	$ 142.00	$ 104.00	$ 246.00
Раніше проголошено	$ 5,539.90	$ 3,843.25	$ 9,383.15
Разом все . . .	$ 5,681.90	$ 3,947.25	$ 9,629.15

Москва забороняє сателітам ставати „невтральними"

Москва. — Ніодна держава з „народних демократій" не може сподіватися, що забезпечить себе проголошенням невтральности, поки існує „агресивний північно - атлянтійський блок" з теорією і практикою про знищення комунізму' і поки „імперіялісти проводять політику вмішування у внутрішні справи держав народної демократії". — сказано буквально у відповідях московської „Правди" на запити, що їх на письмі поставили до англійського уряду п'ять англійських соціялістичних послів. Між тими запитами був такий: „Чи совєтський уряд признає право всіх країн, — включно з членами Варшавського пакту, вибирати шлях невтральности у своїй закордонній політиці?" „Правда" гостро заатакувала у своїй відповіді на це питання колишнього комуно-мадярського прем'єра Імре Надя, за його заяву під час антикомуністичної революції, що Мадярщина виступить з Варшавського пакту та вестиме політику невтральности. „Правда", висловлюючи становище совєтського уряду і компартії СССР, твердить, що Варшавський пакт, який формально і фактично підпорядкував усі збройні сили сателітних держав совєтському командуванню, „був добрий і прийшов в пору" у відповіді на НАТО. Зрештою, на всі інші запити англійських парляментаристів, „Правда" відповіла або відомими пропаґандивними комуністичними фразами, або крутійствами. Щодо мадярських подій, то „Правда" твердить, що тамошні події вказували тільки на одну з двох альтернатив: вибір між „народньою демократією" (себто комуністичною диктатурою) або „фашизмом". На запит щодо совєтської збройної інтервенції на Мадярщині, — „Правда" зацитувала заяву Яноша Кадара що „братні совєтські війська на просьбу мадярського уряду помогли встановити порядок".

Олленгауер старається про невтральність ЗДА під час виборчої кампанії в Німеччині

Ню Йорк. — Провідник Західньо-німецької Соціял Демократичної партії Еріх Олленгауер 11-го лютого прибув до ЗДА, де він перебуватиме два тижні та старатиметься запізнати американський політичний світ та американський нарід із проблемою своєї партії. Олленгауер сподівається, що йому вдасться переконати уряд ЗДА в тому, щоб зберіг невтральність під час виборчої кампанії влїті цього року перед виборами до парляменту. В тих виборах за владу змагатимуться дві найбільші німецькі партії соціяльних демократів і християнських демократів. Під час виборів в 1953 році ЗДА підтримували партію канцлера Конрада Аденауера — християнських демократів. В Ню Йорку Олленгауер відвідав посадника Ню Йорку Роберта Ф. Ваґнера. Ваґнер заявив, що в Ню Йорку живе багато американців німецького походження, до яких і він сам належить. Олленгауер поїде в найближчих днях до Вашингтону, де сподівається конферувати з президентом Айзенгавером. На думку провідника німецьких соціялістів політичне напруження в світі може зменшитися аж тоді, коли прийде до об'єднання Німеччини. Він є за „збірною безпекою для всієї Европи", і тому його партія в інтересі цієї безпеки є за зміною теперішніх військових зобов'язань Західньої Німеччини в рямках Північно Атлантійського Оборонного Порозуміння (НАТО). Але Олленгауер додав, що ті зміни могли б відбутися аж при вирішуванні цілости німецької проблеми, яку вирішували б чотири великодержави: Англія Франція, ЗДА і СССР.

• Вулькан Мерапі на Яві (Джаві) в Індонезії знову почав викидати хмари диму й попелу та лякати довколишнє населення підземним грюкотом. Влада поспішно приготовляється до евакуації всіх мешканців узбіччя гори, що має висоту на 10,009 стіп. Вибух Мерапі у 1954 році коштував життя двісті яванцям.

• У Барсельоні, в Еспанії, виключено з університету 15 студентів за участь у демонстраціях, що відбулися минулого місяця.

Короткі Вістки

• Донька індійського прем'єра Неру, Індіра Ганді, яка недавно приїздила разом з Неру до ЗДА, беручи активну участь у передвиборчій кампанії в Індії, заявила, що індійські соціялісти беруть гроші від Америки, а комуністи — від Совєтів. Це викликало таку бурю, що вона відкликала ту заяву і сказала, що її „зле зрозуміли".

• Маркос Вафлядес, злої слави головний командант партизанських комуністичних військ, що виступали проти леґального уряду Греції, водночас „прем'єр і міністер закордонних' справ' самозванного комуно - грецького уряду, після 8-річного таємничого зникнення виринув тепер — у Польщі. У внутрішньокомуністичних спорах на тему дальшої акції грецьких комуністів він — як пишуть — був в Румунії арештований і сидів у в'язниці, а частинно перебував у шпиталі для нервовохворих. У Польщі є понад 10,000 греків. Маркос (відомий за цим першим своїм іменям) об'їздить грецькі колонії в Польщі.

• Чен І, комуністичний посадник Шангаю і член Політбюра компартії Китаю, в листі до найстаршого, вже 50-річного сина націонал-китайського маршала Чіянґ Кай-шека буцімто представив плян „замирення" між національним і комуністичним режимами. Згідно з цим пляном Чіянґ Кай-шек мав би залишитись „губернатором" Формози і командантом тамошньої армії з титулом першого віце-прем'єра об'єднаного комуністичного Китаю, але зате мав би зліквідувати всі закордонні представництва, включно з ОН. Пані Чіянґ Кай-шек заявила, що вона воліє поборювати комуністів і вмерти з чистою совістю.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ШИКАҐО, ІЛЛ. — Збори С-ва Благовіщення Відд. 125, відбудуться в неділю, 17-го лютого, о год. 1-ій по пол., при 845 N. Western Ave. Проситься членів прийти, Довгуючим пригадуємо, щоб вирівняти свої довги. — Управа С-ва.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА.—Відділ 305 повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17-го лютого, о год. 11:30 зараз по другій Службі Божій. Проиться всіх членів, місцевих і позамісцевих прийти. Кожний член повинен привести нового члена, щоб виконати доручення Гол. Канцелярії. — М. Гентош, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. — Б-во св. Кирила і Методія, Відд. 86, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17-го лютого, зараз по вел. Службі Божій, в шкільній Авдиторії при Рівер стріт. Проситься всіх членів прибути і сповнити свою повинність. — Гр. Костик, предс.; А. Тарас, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64, відбудуться в суботу, 16-го лютого, о год. 7:30 веч., у Віярського. Просимо всіх прийти на збори. — І. Бурний, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва І. Франка Відд. 372, відбудуться в суботу, 16-го лютого, о год. 7:30 веч., в домі Лонишина, 922 W. 5th St. Проситься всіх членів прийти на збори. — Управа.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во Подільська Січ, Відд. 8, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 17-го лютого, о год. 2-ій по пол., в залі Клюбу, 13 Washington St. Просимо членів явитись і вирівняти свої належності і просимо припровадити нових ченів. Тому, що по зборах відбудеться в тій залі Запустні Танці, просимо точно прибути. — П. Гарасимів, предс.; В. Мандзій, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ Відд. 206, відбудуться в неділю, 17-го лютого, в параф. залі, 74 Геррис Еве., о год. 1-ій по пол. Просимо всіх членів прибути. Будуть важні справи до обговорення і полагодження Просимо ченів вирівняти свої місячні рахунки найдалі до 25. лютого. Вписуйте своїх дітей і приятелів в ряди членів УНСоюзу. — В. Киндефорський, пр.; І. Кокольський, секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Т-во ім. Т. Шевченка Відд. 84 повідомляє членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 17-го лютого, о год. 4-ій по пол., в залі У. Н. Дому, 279 Кінґ Гайвей Вест Будуть важні справи до полагодження, тому проситься всіх прибути на час поплатити свої місячні вкладки. — І. Махно, предс.; М. Гудзік, кас.; П. Дудко, секр.

АКРОН, ОГАЙО. — На річних зборах 17-го січня вибрано новий уряд на біжучий рік: О. Зепко, предс.; Н. Іванищук, заст.; В. Пулк, фін. і рек. секр.; С. Мотрович, кас.; М. Когут, заст.; П. Яцечко, П. Кулик і П. Славич, контрольори; І. Голубка, І. Куцик і К. Зепко, надзирателі хорих; М. Хорощак, дверник. Збори наші відбуватимуться як і передтим, третя неділя по першім, о год. 1:30 по пол., в залі укр. кат. Церкви на розі вул. Able & Washington St.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. — Т-во ім. І. Франка 97 Відд., повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17-го лютого, о год. 2-ій по пол., в приміщенні шкіл. залі укр. прав. Церкви при 45-47 Hope Ave. Є дуже важливі справи до полагодження, а тому присутність всіх членів обов'язкова. Також проситься приводити нових членів. — П. Величко, рек. секр.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. — Т-во ім. Т. Шевченка Відд. 42, повідомляє воіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, о год. 2-ій по пол., в У. Н. Домі при 237 Hope Ave. На збори просимо прийти всіх членів бо є важні справи. Всі члени вибраної Управи на 1957 рік повинні бути присутні, щоби зложити присягу. Новий Уряд на 1957 рік: П. Гулька, предс.; М. Ткач, заст.; П. Головачук, фін. секр.; В. Новацький, кас.; В. Марущак, рек. секр.; контр. комісія: М. Врездень, гол., Ф. Гурин, М. Тижбір, члени; мужі довіря: І. Блиха, Є. Саґаш; опікуни хорих: Н. Михайлишин, М. Чабан; прапорщики: М. Тиньо, І. Вілоґан; господар: І. Хомко.

ШИКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори С-ва Преч. Діви Марії, Відд. 259, відбудуться в неділю, 17-го лютого, в церковній залі, 4952 S. Paulina St., о год. 1:30 по пол. Присутність всіх членів побажана. — П. Трусяк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Звичайні місячні збори членів Б-ва св. Юрія 239 Відд. відбудуться в суботу, 16-го лютого (в третю суботу місяця), в домі Укр. Амер. Горожан, 847 N. Franklin, від год. 5-ої до 7-ої веч. Закликаємо членів вплачувати членські вкладки своєчасно. — Д-р В. Галан, предс.; М. Ковальчук, секр.

Посмертні Згадки

ВІКТОРІЯ СТАХІВ, членка Б-ва в. Йосафата, Відділа 217 УНСоюзу в Рачестер, Н. Й., померла по довгій недузі 10. січня 1957 року в 60-ім році життя. Покійна полишила в смутку сина Володимира і одну дочку. Похорон відбувся 12-го січня з погр. заведення до укр. грек. кат. церкви св. Йосафата при участі Родини, Членів і Знайомих, а відтак на цвинтар. — В. ЇЙ П.!
М. Макусій, рекр. секр.

ІВАН ПАСТУЩИН, довголітній член і основатель Б-ва св. Йосафата, Відд. 217 УНСоюзу в Рачестер, Н. Й., член і секретар Відділу 12 ім. св. Николая, член Провидіння і один з основників грек. кат. Церкви св. Йосафата в Рачестер, помер 16-го січня 1957 р., проживши 71 р. Походив зі села Пуків, пов. Рогатин, Зах. Україна. До Б-ва вступив 1912 р. Залишив у смутку дружину Софію і три дочки і чотири внуки. Похорон відбувся 19-го січня ц. р., при великій участи Родини, Членів Б-ва і Знайомих. Похоронні обряди довершили 3-ох священиків в грек. кат. Церкві св. Йосафата, а відтак на цвинтар Holy Sepulchre. — В. Й. П.!
М. Макусій, рекр. секр.

МИХАІЛ ПОЗНАНСЬКИЙ член Відд. 241 УНСоюзу в Вунсакет, Р. Ай., помер 2-го лютого 1957 р., проживши 81 р. Покійний родився в селі, Бірки Малі, пов. Скалат, Зах. Україна. До УНС вступив 1915 р. Залишив сина Євгена, дочки Юлію, Ольгу, Євгенію, 12 внуків та 9 правнуків. Похорон відбувся з похор. заведення при участи Родини та членів Відд. до Укр. Кат. Церкви на парафіяльний цвинтар в Блекстон, Масс. — В. Й. П.!
Ст. Бардачевський, секр.

МАРІЯ ПРОЦЬКО, взірцева членка Б-ва св. Арх. Михаїла Відд. 85 УНСоюзу в Гейзлетон, Па., померла 5-го лютого 1957 р., по тяжкій 2-річній недузі Була членкою 32 роки і її діти є також членами УНС. Полишила в смутку мужа Андрея і 8 діточок. Походила з села Пильна, повіт Сянок, Галичина. Похорон відбувся з церкви св. І. Хрестителя на український цвинтар св. Арх. Михаїла в Гейзлетон, Па. — В. Їй П.!
О. Костюк, секр.

ТАРЗАН, ч. 3817. Розпалюється бій.

Заалярмовані криками Лаймі, Ейвд і його люди рушили проти Тарзана - втікача. — Ловіть його! — верещав араб.

Але Тарзан побіг до облавка, перетяв одну з линв...

і стрибнув просто на воро-гів. Ударом сильних ніг він повалив численних піратів.